

Korkeakouluharjoittelijana Kehyksessä – tehdään Teemapäivät!

Pia Gustafsson

Teemapäivät ovat Valtion taidemuseon kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehyksen järjestämä vuosittainen taidemuseoalan ammattilaisille, opiskelijoille, sekä yleisesti alasta kiinnostuneille suunnatut kehittämispäivät. Ensi vuonna, 15.2.–17.2.2012, Teemapäivien aiheena ovat taidemuseoiden yleisöt ja torstain ohjelmaan kuuluva keskustelu tarjotaan Teemapäivien 10-vuotisen taipaleen kunniaksi myös livenä verkossa.

Vuoden 2011 tammikuussa tein jotain itselleni tavallisuudesta poikkeavaa: ilmoittauduin talkootyöläiseksi taidemuseoalan kehittämispäiville, Teemapäiville. Kaksipäiväinen seminaari toi eteeni haasteita ja uudenlaisia kokemuksia, sekä myöhemmin myös museologian aineopintoihin tarvitsemani työharjoittelupaikan Valtion taidemuseon taidemuseoalan kehittämissyksikkö Kehyksessä.

Helsingin yliopistossa museologian harjoittelu onkin tärkeä osa aineen opintoja. Harjoittelujakson aikana opiskelija pääsee tutustumaan museoalaan, sekä soveltamaan opintojen aikana omaksuttua tietoa käytäntöön. Oman korkeakouluharjoitteluni pääasiallisena tarkoituksena on olla mukana Teemapäivien kaltaisen, monipäiväisen ja noin 150 osallistujaa vuosittain vetävän seminaarin järjestelyissä, sekä toisaalta tutustua kehittämispäivien tämänkertaiseen aiheeseen eli yleisöihin, yleisötutkimuksen menetelmiin ja näiden tulevaisuudennäkymiin.

Jo viiden harjoitteluviikon aikana olen oppinut paljon, joten työharjoittelun tärkeyttä osana korkeakouluopintoja ei voi liikaa painottaa. Samaan suuntaan viittaa myös Valtion taidemuseon Anu Niemelän vuonna 2011 julkaisema tutkimus Korkeakouluharjoittelijat taidemuseoissa (Niemelä, 2011). Harjoittelupaikan saannissa saattaa tarvita onnea, mutta myös uskallusta astua tuntemattomaan.

Yleisö ei ole ainoa yleisö

Vuoden 2012 Teemapäivien aiheena ovat yleisöt. Usein yleisö- tai kävijäkokemuksista puhuttaessa viitataan ”suureen yleisöön”, kansan syviin riveihin, jotka tulevat museoon katsomaan näyttelyitä. Tätä yleisöä voidaan jakaa pienempiin kohderyhmiin, esimerkkeinä koululaiset, eläkeläiset tai perheet, joille pyritään räätälöimään monenlaista ohjelmaa draamaopastuksista työpajoihin. Tätä yleisöä myös usein tutkitaan ja sen toiveita pyritään ennakoimaan – joskus jopa kysytään suoraan.

Teemapäivillä toivoisimme kuitenkin pohdintaa liittyen myös (taide)museon laajempaan toimintaan: ensinnäkin kulloinkin näytteillä olevat teokset tai esineet ovat usein vain pintaraapaisu siitä, mitä museon kokoelmista todellisuudessa löytyy ja toisaalta museoilla on usein muun muassa laajoja asiakirja- ja kuva-arkistoja. Kuinka paljon tutkitaan näiden palvelujen käyttäjien kokemuksia ja tarpeita? Millä tavoin tätä puolta museon yleisötyössä voisi kehittää? Voisiko arkisto- ja kokoelmapalveluja kehittämällä saavuttaa uudenlaisia yleisöjä niin sanottujen tavallisten yleisöjen lisäksi?

Historian opiskelijana toivoisin ainakin tiiviimpää yhteistyötä yliopistojen ja museoiden välillä. Jos opiskelijat eivät löydä museoiden runsaiden kokoelmien ja arkistojen ääreen, voisivatko museot tuoda itsensä opiskelijoiden luo? Jos voisi unohtaa ainaiset rahahuolet, minkälainen olisi opiskelijan, tutkijan, toimittajan tai vaikka mainostoimiston unelmamuseo ja minkälaisia palveluita sillä olisi tarjolla? Entä sopiiko tämänkaltainen ajattelu museolle laisinkaan?

Sukellus ”somen” syövereihin

Vaikka museot toimivat perinteiden ja historian suojasatamina, tulee niidenkin menestyäkseen olla sidottuna omaan aikaansa, enkä tarkoita ”pelkästään” nykydokumentointia. Kuten niin usein mainitaan, kehittääkseen yleisösuhdettaan museoiden tulee olla kiinni ympäröivässä yhteiskunnassa, jopa yrittää ennakoida sen liikehdintää, mikä taas vaatii jatkuvaa yhteyttä yhteiskuntaan ja yleisöihin. Esimerkiksi some, eli sosiaalinen media, tarjoaa tämänkaltaiselle vuorovaikutteisuudelle loistavan alustan.

Sosiaalinen media on jo useamman vuoden ajan ollut huomioonotettava seikka monella alalla ja myös museot ovat viime aikoina antautuneet sen pyörteisiin. Osana työharjoittelua on ollut mielenkiintoista etsiä tietoa ja pohtia, kuinka museot käyttävät sosiaalista mediaa tiedotukseen ja erilaisten yleisöjen tavoittamiseen niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Uskallankin väittää sosiaalisen median erilaisilla sovellutuksilla olevan tulevaisuudessa merkittävä rooli museokäsityksemme muovaamisessa yhä useamman museon kurottautuessa vuorovaikutteiseen suhteeseen yleisöjensä ja toistensa kanssa. Sosiaalisessa mediassa voi nopeasti ja vaivatta jakaa ja löytää tietoa uusista julkaisuista ja tutkimuksista, luoda kontakteja ja saada uusia ideoita – jos vain rohkaistuu sukeltamaan sekaan.

Teemapäivien keskusteluosioon voi osallistua myös verkossa!

Sosiaalinen media ja Web 2.0 -ajattelu on kansainvälisellä tasolla noussut tärkeäksi puheenaiheeksi myös museoalan konferensseissa. Tämän vuoksi ensi vuoden Teemapäivilläkin halutaan kokeilla jotain tavallisuudesta poikkeavaa. Pohdimme pitkään, mikä olisi juuri Teemapäivien kaltaisissa olosuhteissa hedelmällisin tapa hyödyntää verkkomedian mahdollisuuksia ja tulimme siihen tulokseen, että haluamme ainakin kokeilla Twitterin käyttöä osana keskustelua, hashtagin #teema12 alla, ja näin tarjota mahdollisuuden reaaliaikaiseen kommentointiin, kysymysten esittämiseen ja keskusteluun. Videotykin avulla saadaan twittaukset kaikkien nähtäville myös Ateneum-salissa, jossa keskustelu käydään.

Tarkoituksena on lisäksi tuottaa torstaiamupäivän keskustelu suorana videona verkon kautta, jolloin myös sellaiset henkilöt, jotka eivät pääse paikalle, saavat mahdollisuuden seurata ja osallistua. Mainittua keskustelua taidemuseoiden yleisöistä moderoi taidehistorioitsija ja museopedagogi Kaija Kaitavuori ja siihen osallistuvat Helsingin kaupunginmuseon johtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén, Helinä Rautavaaran museon johtaja Maria Koskijoki, taidehistorioitsija ja journalisti Jonni Roos, taiteilija ja Kuvataideakatemia professori Jan Kaila sekä kehittämispäivien osallistujat niin paikan päällä kuin internetinkin välityksellä. Monia Teemapäiville uusia asioita on siis ilmassa ja harjoittelijan näkökulmasta on kutkuttavaa seurata, kuinka järjestelyt etenevät.

Kirjoittaja on HuK, ja opiskelee yleistä historiaa sekä museologiaa Helsingin yliopistossa. On tällä hetkellä korkeakouluharjoittelijana, työpaikkana Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys, Valtion taidemuseo.

Linkki suoraan videokuvaan torstaina 16.2.2012 klo 9.30 Ateneum-salissa käytävään keskusteluun julkaistaan hieman ennen itse Teemapäiviä, ja kaikki ovat tervetulleita kuuntelemaan ja osallistumaan! Seuraa siis tapahtuman verkkosivuja tai liity Facebook -ryhmään keskustelemaan: <http://www.facebook.com/groups/teema12/> .

Teemapäivien kotisivut, ohjelma ja ilmoittautuminen: <http://www.fng.fi/teemapaivat>

Lisäksi talkootöihin haetaan taidehistorian ja museologian opiskelijoita, kyselyt voi osoittaa Kehyksen erikoisasiantuntija **Helka Ketoselle** (etunimi.sukunimi@fng.fi).

Kirjallisuus:

Niemelä, 2011: Anu Niemelä. *Korkeakouluharjoittelijat taidemuseoissa: Harjoittelijoiden, taidemuseoiden ja korkeakoulujen näkemyksiä vuosina 2000–2009 suoritettujen korkeakouluharjoitteluiden käytännöistä ja niiden kehittämisestä sekä korkeakouluharjoitteluiden työllistämisaikutuksista*. Valtion taidemuseo, Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet KEHYS. Helsinki, 2011. Luettavissa verkossa:

http://www.fng.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vtm/embeds/vtmwwwstructure/16122_Korkeakouluharjoittelijat_taidemuseoissa.pdf